

Bureauonderzoek Middenweg 606B en 606D te Heerhugowaard, gemeente Heerhugowaard (NH)

opdrachtgever	Breddels Architecten
datum	13 november 2019
auteur	M.J.M. de Wit & E. Schrijer
projectleider	E. Schrijer
projectnummer	91184518
versie	1.0
status	definitief
ISSN-nummer	1875-5313
MUG-publicatie	2018-95

**Protocol
4002**

hduw

MUG-projectnummer	91184518
Opdrachtgever	Breddels Architecten J. Duikerweg 13 1703 DH Heerhugowaard T: 072 576 06 00 E: architect@breddels.nl
MUG-publicatie	2018-95
Bevoegd gezag	Gemeente Heerhugowaard Beleidsadviseur recreatie, toerisme en erfgoed Postbus 390 1700 AJ Heerhugowaard T: 14 072 E: info@gemeentehhw.nl
Adviseur bevoegd gezag	Steunpunt Monumenten en Archeologie Noord-Holland Archeologisch adviseur Emmastraat 111 1814 DP Alkmaar T: 0251 674 666 E: info@steunpunterfgoednh.nl
Beheer en plaats documentatie	MUG Ingenieursbureau b.v.
Onderzoekmeldingsnummer	4636087100
Tekst	M.J.M. de Wit & E. Schrijer
Afbeeldingen	MUG Ingenieursbureau b.v., tenzij anders aangegeven
Status	definitief
Uitgegeven door	MUG Ingenieursbureau b.v. Postbus 136 9350 AC Leek T: 0594 55 24 20 E: info@mug.nl
Datum	13 november 2019
ISSN	1875-5313

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	1
1 Inleiding	2
1.1 Aanleiding voor het onderzoek	2
1.2 Ligging van het onderzoeksgebied	2
1.3 Ontwikkelingsplannen opdrachtgever	2
1.4 Objectgegevens	3
1.5 Doel van het onderzoek	4
1.6 Gemeentelijk beleid	4
2 Het bureauonderzoek	5
2.1 De opzet van het onderzoek	5
2.2 Huidige situatie	5
2.3 Aardwetenschappelijke situatie	5
2.4 Bekende archeologische waarden	8
2.5 Historische situatie en bouwhistorische waarden	10
2.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	12
3 Conclusie en advies	13
3.1 Conclusie	13
3.2 Advies	13
Literatuur en bronnen	14

BIJLAGEN

Bijlage 1	Plannen opdrachtgever
Bijlage 2	KLIC-gegevens onderzoeksgebied
Bijlage 3	Boorgegevens Dinoloket

Samenvatting

Advies

MUG Ingenieursbureau b.v. adviseert geen vervolgonderzoek uit te voeren.

Samenvatting onderzoek

Het onderzoeksgebied ligt in een gebied met een dubbelbestemming Waarde-Archeologie-4 volgens het Bestemmingsplan Buitengebied 2014 van de gemeente Heerhugowaard. Op het onderzoeksgebied wordt de bestaande bedrijfsbebouwing gesloopt en worden twee woonhuizen gebouwd. Ook wordt de bestaande kas verplaatst. De ingrepen binnen het onderzoeksgebied overschrijden de vrijstellingsgrenzen van het bestemmingsplan, waardoor een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk is.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat de kans op aanwezigheid van archeologische resten binnen het onderzoeksgebied uit de prehistorie en uit de middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd klein is. Eventuele bewoningssporen van vóór 1248 n. Chr. zijn door het ontstaan van het meer de Heerhugowaard verspoeld of weggeslagen. Het meer is in de 17^e eeuw ingepolderd. Op basis van de historische kaarten dateert de eerste ontwikkeling van het onderzoeksgebied uit de jaren '60 van de vorige eeuw.

De bevoegde overheid, gemeente Heerhugowaard, besluit hoe verder wordt omgegaan met het archeologisch erfgoed op basis van het bovenstaande advies.

Het voorliggende onderzoek is met de grootst mogelijke zorg uitgevoerd. Indien onverhoopt toch archeologische waarden aanwezig blijken te zijn binnen de vrijgegeven gebieden, wijzen wij op de wettelijke meldingsplicht hiervan (artikel 5.10 van de Erfgoedwet) om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: 'Degene die anders dan bij het verrichten van opgravingen een vondst doet waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologische vondst betreft, meldt dit zo spoedig mogelijk bij Onze Minister'. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *in casu* de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (vondstmelding via ARCHIS). De melding kan ook worden gedaan bij provincie of gemeente (zie colofon voor contactgegevens).

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Aanleiding tot het hier beschreven archeologische bureauonderzoek zijn de nieuwbouwplannen op het onderzoeksgebied. Door deze werkzaamheden worden mogelijk archeologische resten bedreigd. Conform de Erfgoedwet is het onderzoeksgebied eerst onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de BRL 4000, protocollen 4002.¹

Tabel 1. Overzicht inzet tijd en personeel

Onderdeel onderzoek	Naam	Actor status	Actor nummer
Projectleiding	E. Schrijer	Senior KNA-archeoloog	50254904
Opstellen bureauonderzoek	M.J.M. de Wit	Senior KNA-archeoloog	14763916

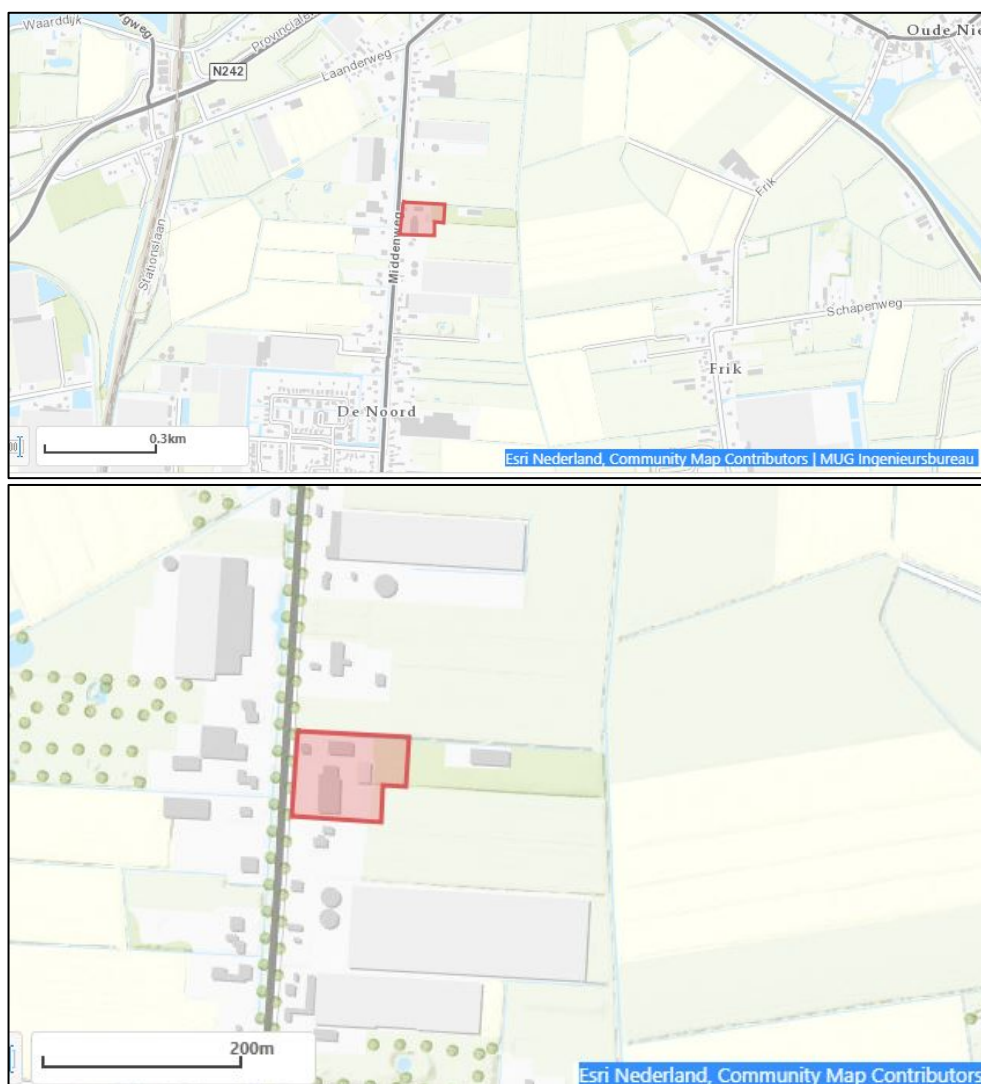
1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt aan de Middenweg 606B en 606D te Heerhugowaard. Het gebied is in gebruik als woonerf met bedrijfspanden (zie afbeelding 1). De oppervlakte van het plangebied is circa 4500 m². De maaiveldhoogte is ongeveer 2 m-NAP.

1.3 Ontwikkelingsplannen opdrachtgever

Op het onderzoeksgebied wordt de bestaande bedrijfsbebouwing gesloopt en worden twee woonhuizen gebouwd. Ook wordt de bestaande kas verplaatst naar een nieuwe locatie (zie bijlage 1). De verstoringsdiepte van de bodemingrepen is niet bekend.

¹ Inzage in de BRL4000 zie <https://www.sikb.nl/archeologie/richtlijnen/brl-4000>

Afbeelding 1. Topografische kaart met hierop aangegeven de onderzoekslocatie (in rood) en omgeving
(bron: Esri Nederland & Community Maps Contributors)

1.4 Objectgegevens

Tabel 2. Algemene gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie	Noord-Holland
Gemeente	Heerhugowaard
Plaats	Heerhugowaard
Toponiem	Middenweg 606B en 606D
Kaartblad	19B
Coördinaten	NW 118.885/ 525.352 NO 119.006/ 525.341 ZW 118.880/ 525.263 ZO 118.963/ 525.258
Oppervlakte onderzoeksgebied	4500 m ²
Kadastrale gegevens	Heerhugowaard S 3886

1.5 Doel van het onderzoek

Het doel van dit bureauonderzoek is het opstellen van een specifiek archeologisch verwachtingsmodel voor het onderzoeksgebied.

1.6 Gemeentelijk beleid²

Het onderzoeksgebied valt binnen het Bestemmingsplan Buitengebied 2014 van gemeente Heerhugowaard en heeft een dubbelbestemming Waarde-Archeologie-4. In gebieden met een dubbelbestemming Waarde-Archeologie-4 geldt het volgende, op deze gronden mogen geen gebouwen en bouwwerken geen gebouw zijnde worden gebouwd, met uitzondering van:

- ver-/herbouw van bestaande gebouwen ten behoeve van het bepaalde in regels van de andere daar voorkomende bestemming(en), als het bestaande bruto vloeroppervlak en of de inhoud van het gebouw, gelegen onder peil en tot 1 m boven peil, niet worden vergroot of veranderd;
- bouwplannen, waarvoor niet dieper wordt ontgraven dan 0,4 m;
- bouwplannen kleiner dan 2500 m² en waarvoor dieper wordt ontgraven dan 0,4 m.

De ingrepen binnen het onderzoeksgebied overschrijden de vrijstellingsgrenzen van het bestemmingsplan, waardoor een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk is.

² Beleid is in te zien op <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/>

2 Het bureauonderzoek

2.1 De opzet van het onderzoek

Op basis van bestaande informatie over bekende archeologische, historische en aardkundige waarden, wordt de gespecificeerde, archeologische verwachting voor het onderzoeksgebied opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig kunnen zijn in het onderzoeksgebied en wat de potentiële aard, datering en omvang hiervan is. Daarnaast wordt bekeken of en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden in het onderzoeksgebied een bedreiging vormen voor het verwachte bodemarchief. Indien er van bedreiging van het bodemarchief sprake is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening kan worden gehouden. Voor inzage in de gehanteerde periode- en tijdsindeling wordt verwezen naar tabel 3.

Tabel 3. Vereenvoudigde archeologische tijdsschaal (bron: Brandt et al. 1992)

Periode	Van	Tot
Oude steentijd of paleolithicum	-	8800 voor Chr.
Midden steentijd of mesolithicum	8800 voor Chr.	4900 voor Chr.
Nieuwe steentijd of neolithicum	5300 voor Chr.	2000 voor Chr.
Bronstijd	2000 voor Chr.	800 voor Chr.
IJzertijd	800 voor Chr.	12 voor Chr.
Romeinse tijd	12 voor Chr.	450 na Chr.
Vroege middeleeuwen	450 na Chr.	1050 na Chr.
Late middeleeuwen	1050 na Chr.	1500 na Chr.
Nieuwe tijd	1500 na Chr.	heden

2.2 Huidige situatie

Op het onderzoeksgebied staan een woonhuis met hierachter een hoveniersloods, drie bedrijfspanden en een kas. De bedrijfspanden worden gesloopt en op deze locatie worden twee woonhuizen gebouwd. De kas wordt verplaatst. De hoveniersloods blijft ongewijzigd (zie bijlage 1).

Aan de westkant van het onderzoeksgebied ligt een aantal kabels en leidingen (water, datatransport). Deze lopen van de Middenweg naar het woonhuis en de bedrijfspanden (zie bijlage 2).³ De aanleg van deze kabels en leidingen hebben voor verstoringen in de bodem gezorgd.

2.3 Aardwetenschappelijke situatie

De trefkans op archeologie wordt sterk bepaald door het type landschap. Er is altijd een relatie tussen de situering van archeologische vindplaatsen en de mogelijkheden die het landschap voor bewoning en gebruik bood, vaak samenhangend met specifieke landschapselementen. Deze relatie kan verschillen per archeologische periode en per complextype. Aan de hand van de geraadpleegde aardkundige gegevens kunnen uitspraken worden gedaan over de gebruiksmogelijkheden van het landschap door de mens in de verschillende archeologische perioden.

Globale ontstaan van het landschap⁴

In West-Nederland steeg na het smelten van de ijskappen na de laatste ijstijd, zowel de zee- als de grondwaterspiegel en ontstonden gunstige condities voor veengroei. In grote delen van West-Nederland ontwikkelde zich het Basisveen. In gemeente Heerhugowaard ligt dit Basisveen op circa 10 m diepte. De directe invloed van de zee werd in West-Nederland merkbaar vanaf ongeveer 7000 v. Chr., toen er een wadden- en kweldergebied ontstond. Kreeken en geulen drongen tot diep in het achterland door, waarbij zand en klei werden

³ KLIC melding 18G429983

⁴ Bron: Nyst 2010

afgezet. Zo'n 5000 jaar geleden werd de huidige kustlijn van Nederland gevormd. De zeespiegelstijging nam af. De zee zette zand af aan de kust, waardoor de reeks strandwallen ontstond die de kustlijn vormden. Achter het strandwallengebied ontstond een lagune waar opnieuw veen groeide. Deze metersdikke veenlaag, het Hollandveen, bedekte het grootste deel van Noord-Holland.

Achter het Zeegat van Bergen liep een bijna 100 km lange getijdengeul door West-Friesland tot aan de omgeving van Schokland. Heerhugowaard ligt ter hoogte van deze getijdengeul. De zee zette zand en klei af in het gebied, maar bracht onvoldoende sediment om dit gehele getijdengebied te vullen, zodat aan de oostzijde van West-Friesland een meer ontstond. Terwijl zich vanaf zo'n 4000 jaar geleden in het gehele kustgebied veen vormde, bleef het gebied achter het Zeegat van Bergen (het huidige West-Friesland) sterk onder invloed van de zee staan en was hier sprake van een getijdenlandschap met geulen, kreekruigen en oeverwallen. De geulen verlegden zich meerdere malen. In eerste instantie liep een geul vanuit het zeegat naar het noorden, onder andere ter hoogte van het huidige Heerhugowaard, langs de Frik en door Veenhuizen richting het zuiden (3200 tot 3000 v. Chr.). Tussen 3000 en 2200 v. Chr. sloot die aftakking en liep er een nieuwe zijtak van zuid naar noord onder andere op de locatie van het huidige Heerhugowaard. Na 2200 v. Chr. liep de geul hier niet meer, maar verplaatste zich richting het noorden. In deze periode rukte ook rondom de locatie Heerhugowaard de veengroei op.

Waarschijnlijk werd het veengebied rond Heerhugowaard vanaf de 10^e of 11^e eeuw ontgonnen. Het gebied maakte deel uit van het Geestmer-ambacht en is vanuit de duinstreek van Bergen-Schoorl van west naar oost ontgonnen in een opstreckende of lineaire verkaveling. Rond 1200 n. Chr. waren de veengebieden langs de ontginningsassen voor een belangrijk deel ontgonnen en geërodeerd. Het oppervlak van deze veengebieden was gedaald tot rond de grondwaterspiegel en de veengebieden werden daardoor steeds natter en minder geschikt voor bewoning. De bewoners verlieten de woonplaatsen langs de eerste ontginningsas en gingen op zoek naar terreinen die nog wel bewoonbaar waren: de zandige ruggen die uitstaken in het landschap. In West-Friesland ontstonden zo in de 12^e en 13^e eeuw nieuwe bewoningsassen op de kreekruigen. In het zuidwesten van Heerhugowaard ligt een kreekrug in de ondergrond. Hier kan op gewoond zijn, maar er zijn (nog) geen bewoningssporen gevonden. In de omliggende gemeenten zijn de kreekruigen nog steeds bewoond. Deze vallen samen met de historische bewoningssloten.

Er worden in de middeleeuwen ook huisterpen aangelegd buiten de kreekruigen. De terpen raken in de loop van de tijd met elkaar verbonden en vormden samen de eerste lage dijken. In de 13^e eeuw teisterden stormen West-Friesland. In 1248 en 1250 braken de dijken ten zuiden van Schagen door en ontstond het meer de Heerhugowaard, ook wel 'de Waert' ter hoogte van het huidige dorp Heerhugowaard. Door het water werden de oude woongronden weggevaagd.

Aardkundige gegevens

Het onderzoeksgebied ligt volgens de geomorfologische kaart in een vlakte van getij-afzettingen (code 2M72). Ten westen en oosten van het gebied ligt een getij-inversierug (code 3B71, zie afbeelding 2). Volgens de bodemkaart komen in het gebied kalkrijke poldervaaggronden van lichte zavel voor (code Mn15A). Rondom het onderzoeksgebied liggen kalkrijke poldervaaggronden van zware zavel (code Mn25A; zie afbeelding 3). De maaiveldhoogte is circa 2 m-NAP (zie afbeelding 4) en de grondwatertrap in het gebied is II (zie tabel 4).

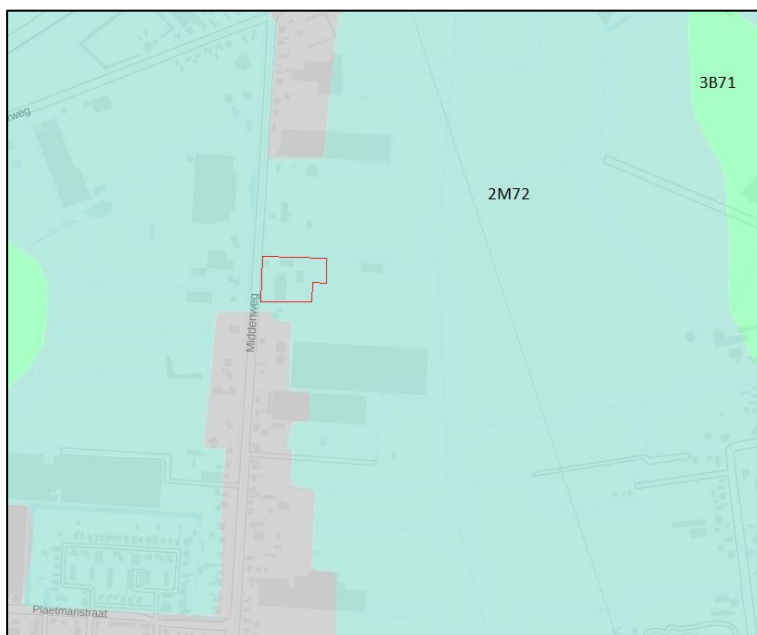
In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn een aantal geologische boringen gedaan (zie bijlage 3).⁵ Volgens deze gegevens bestaat de bodem ten oosten en zuiden van het onderzoeksgebied uit klei op fijn of middelfijn zand, waarbij het kleipakket een dikte heeft tussen de 2 en 0,6 m-mv. Deze boringen zijn gezet in de vlakte van getij-afzettingen. Het kleipakket aan de oppervlakte zal zijn afgezet in de periode dat het gebied deel uitmaakte van het meer de Heerhugowaard. De zandafzettingen zijn afgezet in de periode dat het gebied een getijdegebied was. Eventuele veenlagen die op de zandafzettingen lagen, zijn niet meer aanwezig. In de boringen die ten westen van het onderzoeksgebied zijn gezet, is een afwisseling van zand- en leemlagen te zien. In één van de boringen, boring B14D0039, is op een diepte tussen de 5 en 6 m-mv een restant Hollandveen aanwezig. Deze boringen zijn naast van een getij-inversierug gezet, wat het verschil in bodemopbouw met de oostelijker gelegen boringen verklaart (code 3B71 op afbeelding 2, zie bijlage 3).

⁵ <https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>

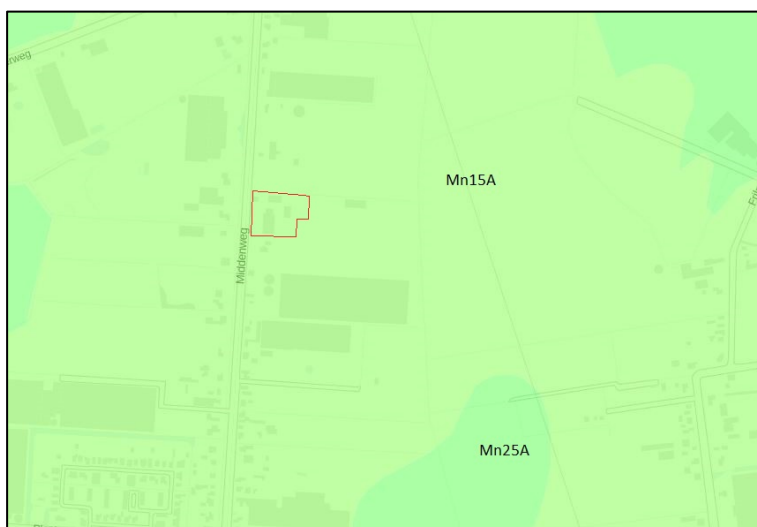
Gezien de ligging van het onderzoeksgebied, zal de bodemopbouw in het onderzoeksgebied uit klei- op zandafzettingen bestaan.

Tabel 4. Grondwatertrappen naar de indeling zoals deze door de voormalige Stichting voor bodemkartering zijn vastgelegd (bron: StiBoKa)

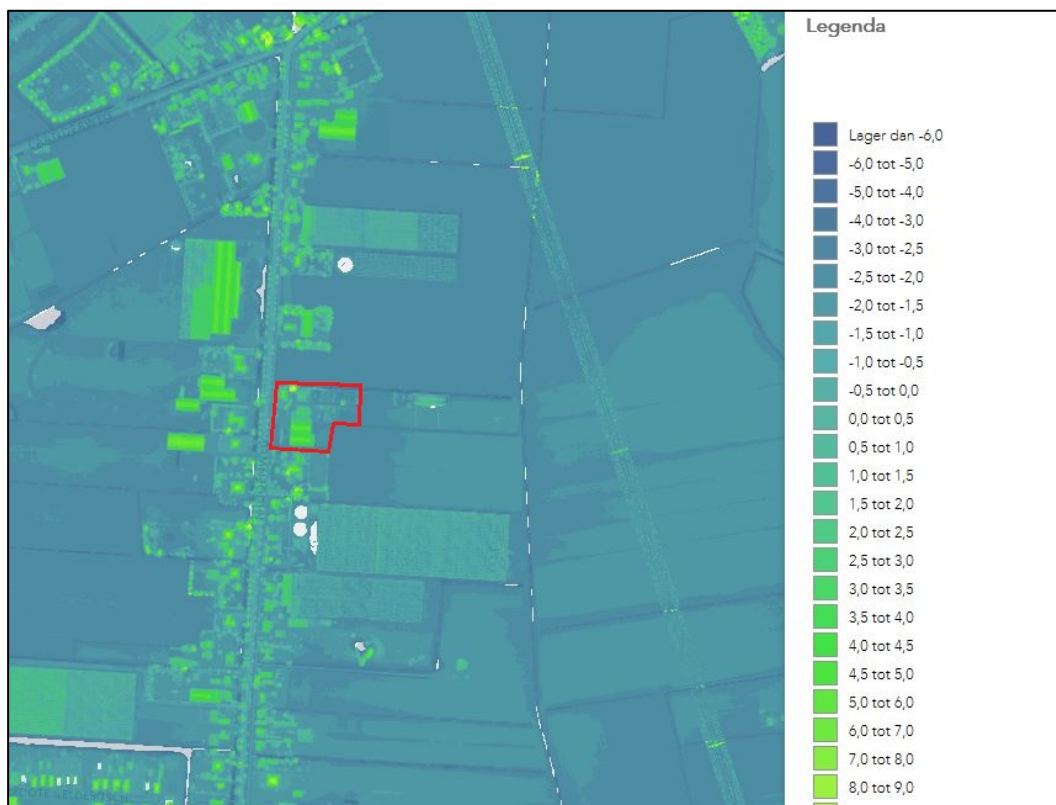
Grondwaterstand (cm-mv)	Grondwatertrap						
	I	II	III	IV	V ¹	VI	VII ²
Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG)	< 20	< 40	< 40	> 40	< 40	40 - 80	> 80
Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG)	< 50	50 – 80	80 - 120	80 - 120	> 120	> 120	(> 160)
¹ een * achter deze Gt-codes betekent "droger deel", d.w.z. een GHG tussen 25 en 40 cm-mv							
² een* achter deze Gt-codes betekent "zeer droog deel", d.w.z. een GHG dieper dan 140 cm-mv							

Afbeelding 2. Het onderzoeksgebied (roodomkaderd) op de geomorfologische kaart. Paars= niet gekarteerd (bron: <https://archis.cultureelerfgoed.nl/>)

Afbeelding 3. Het onderzoeksgebied (roodomkaderd) op de bodemkaart (bron: <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>)

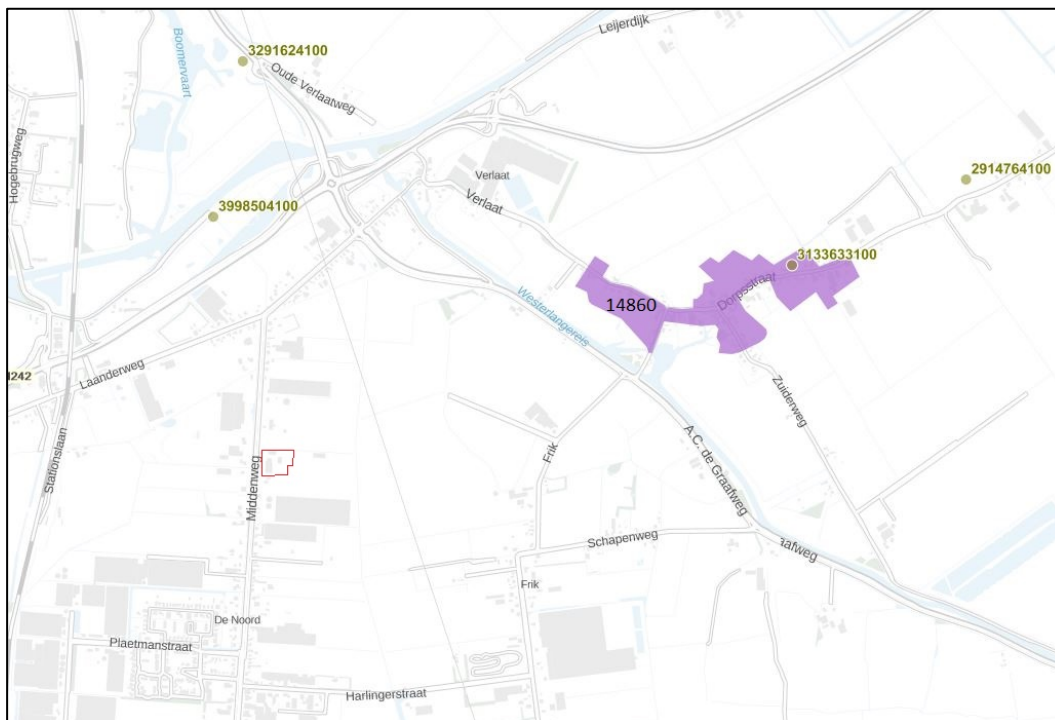

Afbeelding 4. Uitsnede van het Actueel Hoogtebestand Nederland waarop het onderzoeksgebied roodomkaderd is aangegeven (bron: <https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>)

2.4 Bekende archeologische waarden

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen archeologische vondstlocaties bekend. Op enkele honderden meters ten noorden en oosten van het onderzoeksgebied liggen wel vondstlocaties (zie afbeelding 5 en tabel 5). Ook ligt ten noordoosten van het onderzoeksgebied AMK-terrein 14860, een terrein van hoge archeologische waarde. Het betreft het dorp Oude Niedorp, daterend vanaf de tweede helft van de late middeleeuwen (zie afbeelding 5). Het onderzoeksgebied maakt deel uit van onderzoeksmelding 2128261100 (zie afbeelding 6).

De vondstlocaties en onderzoeksmeldingen geven aan dat in de omgeving van het onderzoeksgebied bewoningssporen uit het neolithicum, de late middeleeuwen en de nieuwe tijd voorkomen.

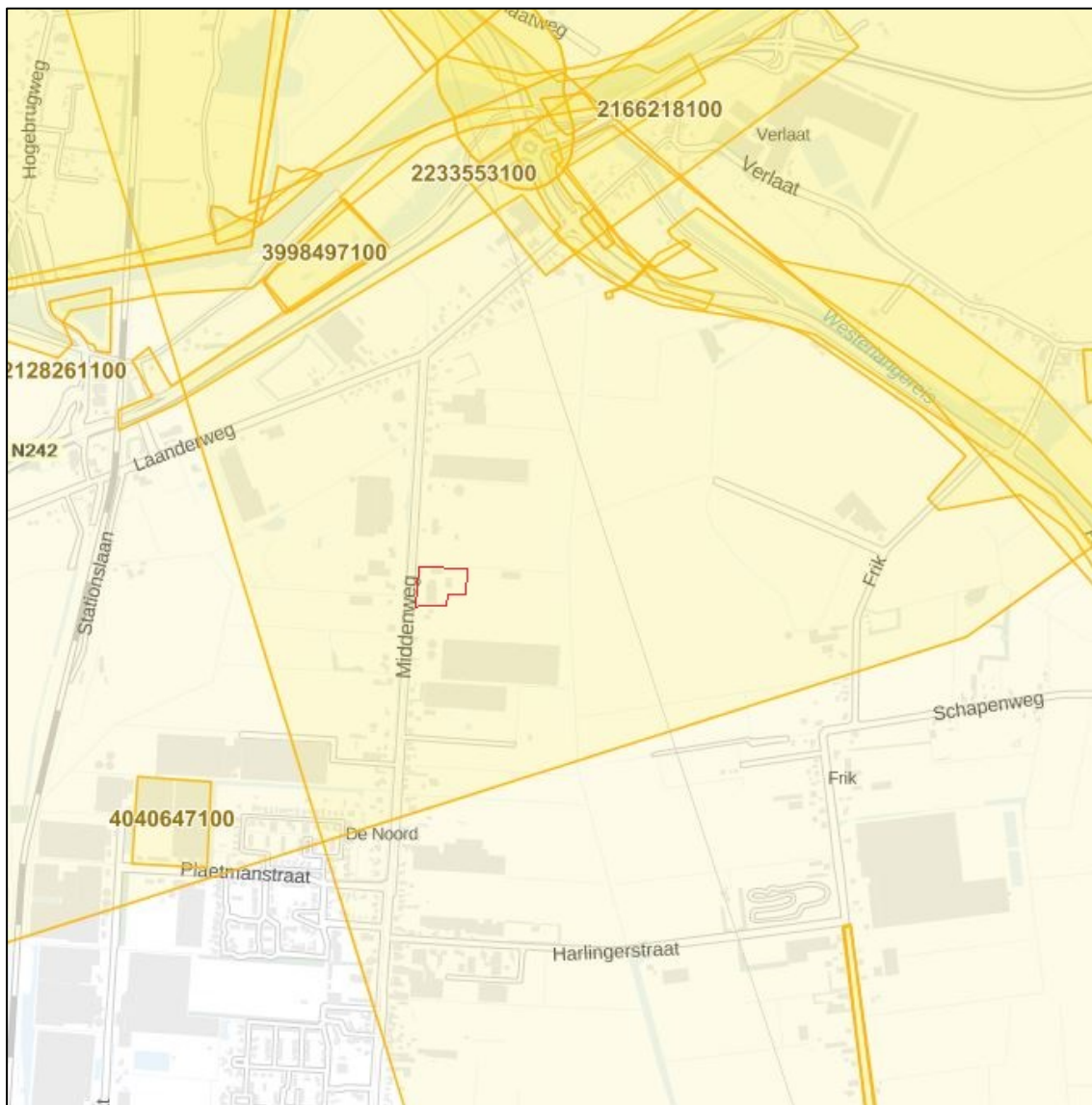
Afbeelding 5. Het onderzoeksgebied (rood omkaderd) op een uitsnede uit Archis met archeologische vondstlocaties en AMK-terreinen (bron: downloadbare bestanden Archis2, aangevuld met data uit Archis 3; Esri Nederland & Community Maps Contributors)

Tabel 5. Vondstlocaties

Vondstlocatie	Beschrijving
3291624100	Historische bebouwing uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd, gevonden bij een opgraving langs de Provinciale weg ter hoogte van Niedorper-De Boome (Salomons & Honigh 2017)
3998504100	Kwelderwal en vermoedelijke nieuwtijdse molengang. Geen aanwijzingen voor prehistorische bewoning op kwelderwal (Brattinga 2016)
3133633100	Fundering oude middeleeuwse kerk van Oude Niedorp, gevonden bij archeologische begeleiding in 1950.
2914764100	Vondst van kogelpotaardewerk uit de late middeleeuwen, vondst gedaan in 1956.

Tabel 6. Onderzoeksmeldingen

Onderzoeksmelding	Beschrijving
2128261100	Bureauonderzoek door NMF Erfgoedadvies naar ontwikkelingslocaties langs het kanaal Omval-Kolhorn (Alders 2006).
3998497100	Bureauonderzoek door Hollandia Archeologie BV, zie ook vondstlocatie 3998504100
2166218100	Bureauonderzoek door Grontmij, reconstructie N242 Smuigelweg-Verlaat. In het plangebied kunnen archeologische waarden worden aangetroffen uit het laat-neolithicum en uit de periode vanaf de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd. De kans op het aantreffen van archeologische resten uit de genoemde periodes is middelhoog tot hoog (Soetens & van Weenen 2009). Aanbevolen wordt vervolgonderzoek uit te voeren.
2233553100	Inventariserend veldonderzoek door Grontmij, reconstructie N242 Smuigelweg-Verlaat. In het onderzoeksgebied ligt een kwelderwal, aanbevolen wordt vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van proefsleuven (Boon & Soetens 2009). Het onderzoek is een vervolg op onderzoeksmelding 2166218100.

Afbeelding 6. Het onderzoeksgebied (rood omkaderd) op een uitsnede uit Archis3 met archeologische onderzoekslocaties (bron: downloadbare bestanden Archis2, aangevuld met data uit Archis 3; Esri Nederland & Community Maps Contributors)

2.5 Historische situatie en bouwhistorische waarden

Het onderzoeksgebied lag tussen 1248 en 1631 in het meer de Heerhugowaard of 'de Waert', dat ontstond na dijkdoorbraken in 1248 en 1250 (zie afbeelding 7, links). Na 1631 werd het gebied drooggemalen. De Middenweg staat voor het eerst aangegeven op de historische kaart van Dou uit 1680 (zie afbeelding 7, rechts). Langs de Middenweg zijn 31 locaties aangewezen die bebouwingsresten kunnen bevatten uit de 17e, 18e en vroege 19e eeuw. Het onderzoeksgebied is niet één van deze locaties.

Op de beschikbare topografische kaarten uit de 19e en 20e eeuw is te zien dat het onderzoeksgebied dan nog onbebouwd is en uit grasland bestaat. Door de noordelijke helft loopt een oostwest georiënteerde perceelsloot. Deze situatie blijft zo totdat in het begin van de jaren '60 van de vorige eeuw langs de sloot de eerste bebouwing binnen het gebied verschijnt (zie afbeelding 8, rechts). In de jaren erna breidt het aantal gebouwen in het onderzoeksgebied zich uit. In de jaren '90 van de vorige eeuw komt de weergegeven bebouwing overeen met die van tegenwoordig (zie afbeelding 9, rechts).

Op basis van de ligging van het onderzoeksgebied in landelijk gebied en het ontbreken van op historische kaarten aangegeven bebouwing in het onderzoeksgebied is geen archiefonderzoek op de locatie uitgevoerd.

Afbeelding 7. De onderzoekslocatie (rode cirkel, globale ligging) op de historisch-topografische kaarten van Beeldsnyder uit 1575 (links) en van Dou uit 1680 (rechts)(bron: Nyst 2010)

Afbeelding 8. De onderzoekslocatie (in rood) op de topografische kaarten van 1900 (links) en 1962 (rechts) (bron: <http://www.topotijdreis.nl/>)

Afbeelding 9. De onderzoekslocatie (in rood) op de topografische kaarten van 1975 (links) en 1995 (rechts)
(bron: <http://www.topotijdreis.nl/>)

2.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Prehistorie

Op basis van de eerdere vondsten en de toegankelijkheid van het landschap vestigden de eerste bewoners van de regio zich in het neolithicum en alleen op de drogere, hoger gelegen delen van het landschap. Dit zijn de zandige oeverwallen van getijdengeulen van de twee geulen die in het neolithicum de locatie van het huidige Heerhugowaard doorsneden. Het onderzoeksgebied ligt volgens de geomorfologische kaart in de vlakte van getij-afzettingen. De getij-inversieruggen liggen ten westen en oosten van het onderzoeksgebied, niet er binnen. Na circa 3000 v. Chr. werd het grondgebied van de gemeente Heerhugowaard, en feitelijk van vrijwel geheel West-Nederland, steeds minder bewoonbaar door uitgebreide veengroei.

Middeleeuwen- nieuwe tijd

De kans op het aantreffen van middeleeuwse en nieuwetijdse resten is tevens klein. Rond 1200 n. Chr. verhuisden de bewoners van het gebied naar de hogere zandruggen in het landschap, vanwege de sterke vernatting rond de oude woonplaatsen. Door de ontginning van het veen was het maaiveld gedaald tot rond de grondwaterstand en waren de gronden veel te drassig om op te wonen. In 1248 en 1250 breken vervolgens de dijken door tijdens zware stormen. Het onderzoeksgebied komt onder water te staan, het meer Heerhugowaard ontstond.

In de 17^e eeuw werd het meer drooggelegd en het land weer in gebruik genomen. De verwachting dat er archeologische resten in context van vóór 1631, de drooglegging, worden aangetroffen is zeer laag. Door het water is het oude landschap, zowel het neolithische als het middeleeuwse, (sterk) verspoeld. Door de afslag en erosie van het veen resteren er in de omgeving van het onderzoeksgebied en uit de middeleeuwen alleen nog vondsten in secundaire context. De vondsten van middeleeuws aardewerk op diverse plaatsen in Heerhugowaard maken wel duidelijk dat bewoning in deze periode en vóór de dijkdoorbraken op veel plaatsen voorkwam (zie ook Nyst 2010).

Alleen archeologische vondsten van scheepvaart en visserij samenhangend met het gebruik van het meer, kunnen worden verwacht. De locatie van dergelijke sporen (bijvoorbeeld scheepswrakken, -onderdelen en gebruiksvoorwerpen) is niet voorspelbaar en de kans op het aantreffen ervan is zeer klein.

Langs de Middenweg ontstaat vanaf de 17^e eeuw bebouwing. Het onderzoeksgebied zelf blijft echter onbebouwd tot de jaren '60 van de vorige eeuw.

3 Conclusie en advies

3.1 Conclusie

De kans op aanwezigheid van archeologische resten uit de prehistorie en uit de middeleeuwen tot en met nieuwe tijd binnen het onderzoeksgebied is klein.

Het onderzoeksgebied ligt niet op of in de directe nabijheid van een oeverwal. Op de oeverwallen is in het neolithicum bewoning mogelijk. Het neolithische en middeleeuwse leefniveau is bovendien met het ontstaan van het meer Heerhugowaard sterk aangetast en/of verspoeld. De kans op het aantreffen van behoudenswaardige archeologische resten uit de prehistorie of de middeleeuwen is klein.

In de 17^e eeuw werd de Heerhugowaard drooggelegd en werd het land weer in gebruik genomen. Het onderzoeksgebied blijft echter onbebouwd tot in de jaren '60 van de vorige eeuw. De kans op behoudenswaardige archeologische resten uit de nieuwe tijd is daarom klein.

Er is een zeer geringe kans op toevalsvondsten die samenhangen met het gebruik van het meer, zoals resten van scheepvaart en visserij.

3.2 Advies

MUG Ingenieursbureau b.v. adviseert geen vervolgonderzoek uit te voeren. De kans op het aantreffen van archeologische resten binnen het onderzoeksgebied is klein.

De bevoegde overheid, gemeente Heerhugowaard, besluit hoe verder wordt omgegaan met het archeologisch erfgoed op basis van het bovenstaande advies.

Het voorliggende onderzoek is met de grootst mogelijke zorg uitgevoerd. Indien onverhoopt toch archeologische waarden aanwezig blijken te zijn binnen de vrijgegeven gebieden, wijzen wij op de wettelijke meldingsplicht hiervan (artikel 5.10 van de Erfgoedwet) om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *'Degene die anders dan bij het verrichten van opgravingen een vondst doet waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologische vondst betreft, meldt dit zo spoedig mogelijk bij Onze Minister'*. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *in casu* de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (vondstmelding via ARCHIS). De melding kan ook bij de provincie of gemeente gedaan worden (zie colofon voor contactgegevens).

Literatuur en bronnen

Geraadpleegde literatuur

- Alders, G.P., 2006. *Bureauonderzoek naar de archeologische waarde van de ontwikkelingslocaties langs het kanaal Omval-Kolhorn, gemeenten Heerhugowaard, Niedorp en Schagen*. Castricum (SCENH-rapport cultuurhistorie 66).
- Boon, H., & L. Soetens, 2009. *Archeologisch onderzoek ten behoeve van de reconstructie N242 Smuigeweg-Verlaat. Inventariserend Veldonderzoek*. Assen (Grontmij Archeologische Rapporten 841).
- Brandt, R.W. et al. (red), 1992. *Archis, Archeologisch basisregister, versie 1.0*. Amersfoort.
- Brattinga, J.J., 2016. *Heerhugowaard Smuigelpolder. Een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek*. Zaandijk (Hollandia reeks 579).
- Nyst, C.L., 2010. *Beleidsnota Archeologie Gemeente Heerhugowaard*. Haarlem.
- Salomons, K.T. & B.D. Honigh, 2017. *Archeologisch onderzoek langs de N241; locaties Muggenburgerweg, Priggedik, Blokhuisen en Niedorper Boome*. Zaandijk (Hollandia reeks 622).
- Soetens, L. & R. van Weenen, 2009. *Archeologisch onderzoek N242 Smuigeweg-Verlaat. Bureauonderzoek*. (Grontmij Archeologische Rapporten 523).

Geraadpleegde bronnen

- KNA (www.sikb.nl);
- Esri Nederland & Community Maps Contributors;
- Archis3 via <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>, aangevuld met gegevens uit de downloadbare bestanden van Archis2;
- <https://easy.dans.knaw.nl>;
- <http://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>;
- <https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>
- <http://www.topotijdreis.nl>;
- gegevens KLIC;
- Stiboka;
- gegevens opdrachtgever;
- <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/>.

Bijlage 1 Plannen opdrachtgever

STRUCTUURONTWERP

1135

02-08-2017

NIEUWBOUW

2 WOONHUIZEN

MIDDENWEG 606D EN 606B, HEERHUGOWAARD

J. Duikerweg 13
1703 DH Heerhugowaard

Postbus 1233
1700 BE Heerhugowaard

T 072 57 60 600
F 072 57 60 606

E architect@breddels.nl
www.breddels.nl

BESTAANDE INRITTEN EN BEDRIJFSGEBOUWEN AAN DE MIDDENWEG 606 B EN 606D TE HEERHUGOWAARD

VOGELVLUCHT NOORDOOST

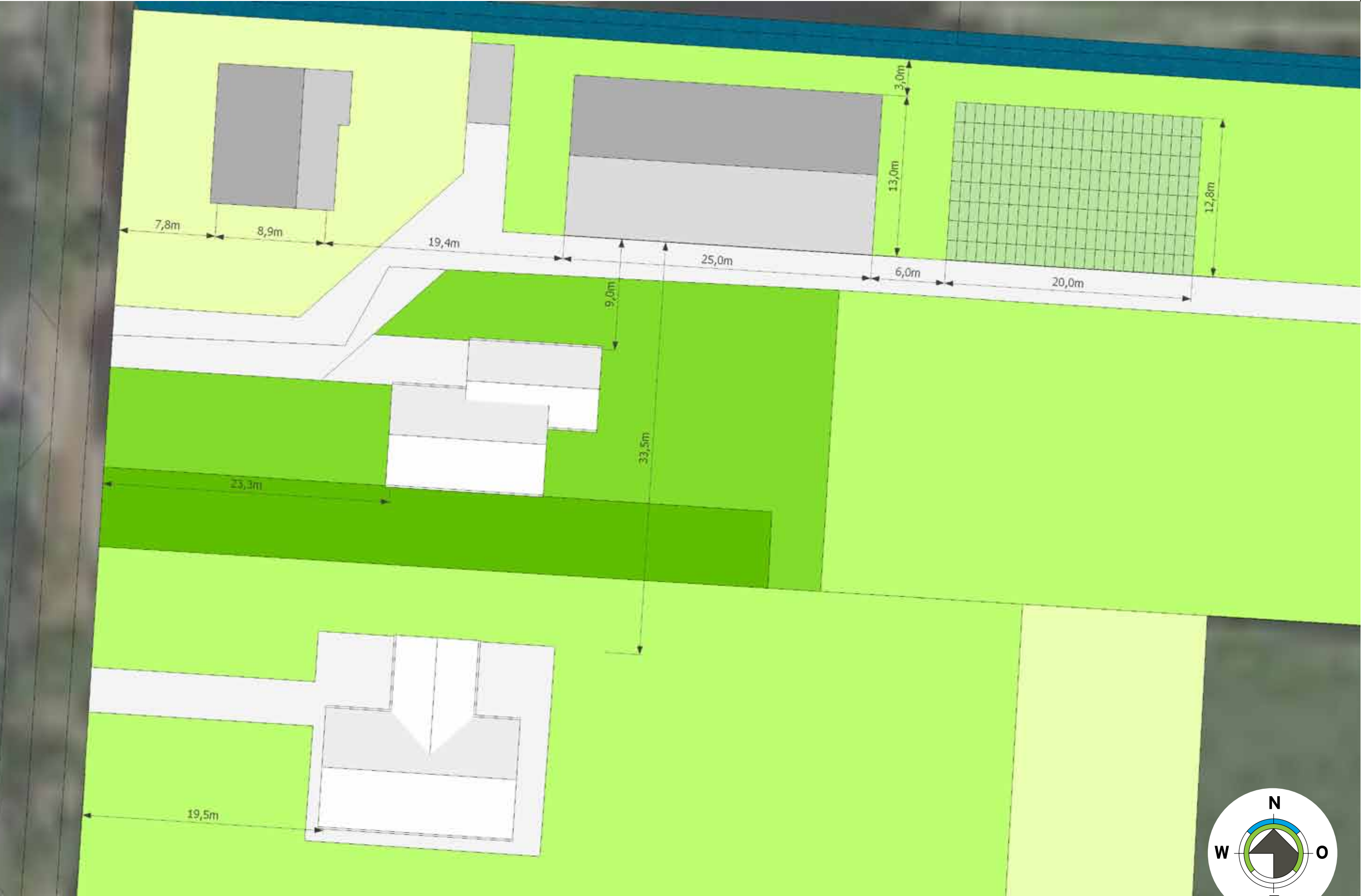

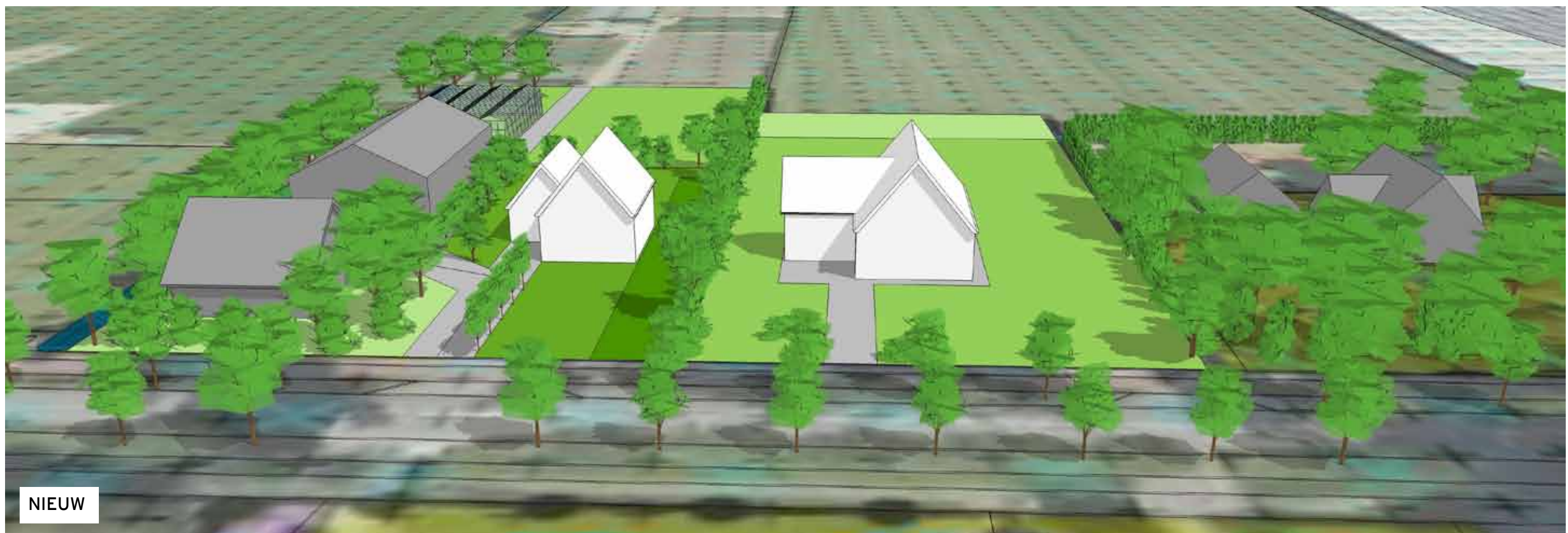
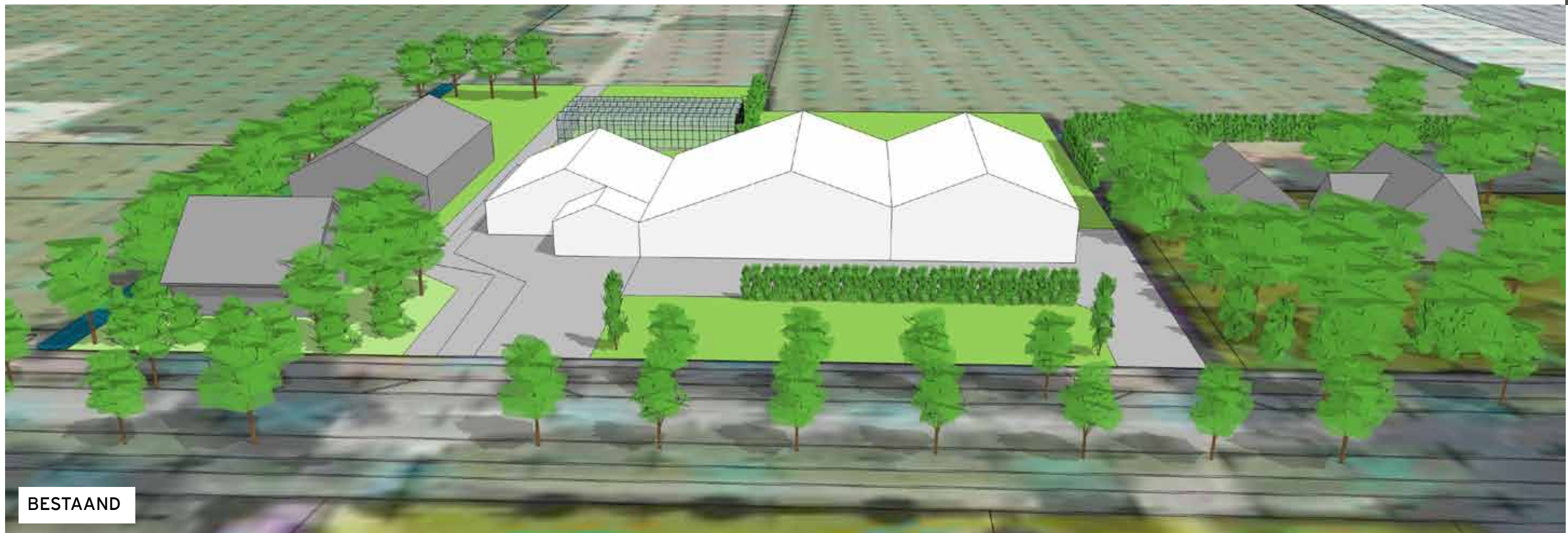
DE BESTAANDE BEDRIJFSGEBOUWEN ZIJN IN EEN SLECHTE STAAT.

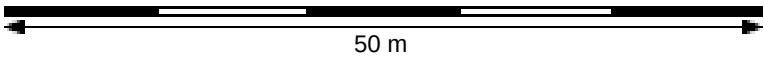
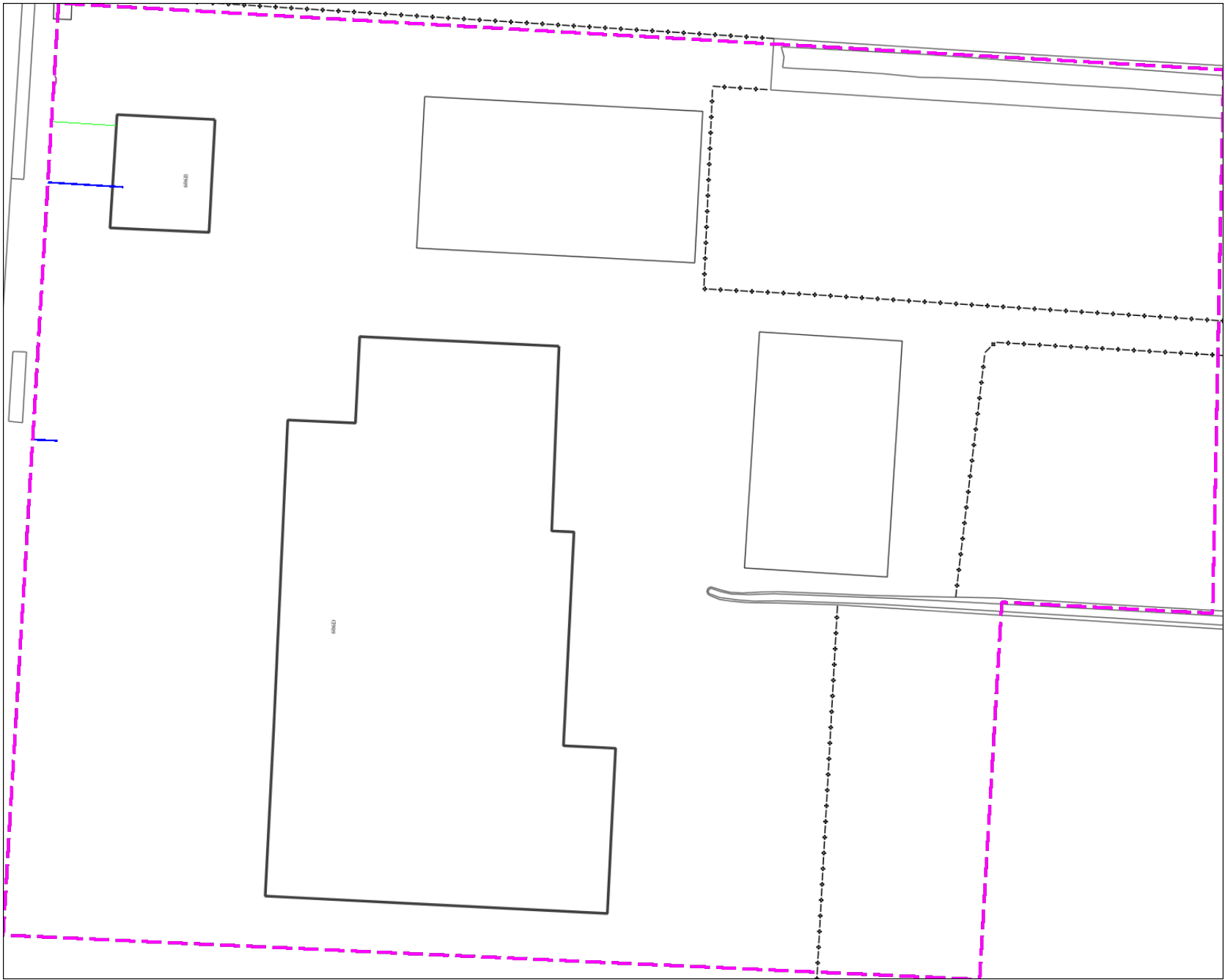

Bijlage 2 KLIC-gegevens onderzoeksgebied

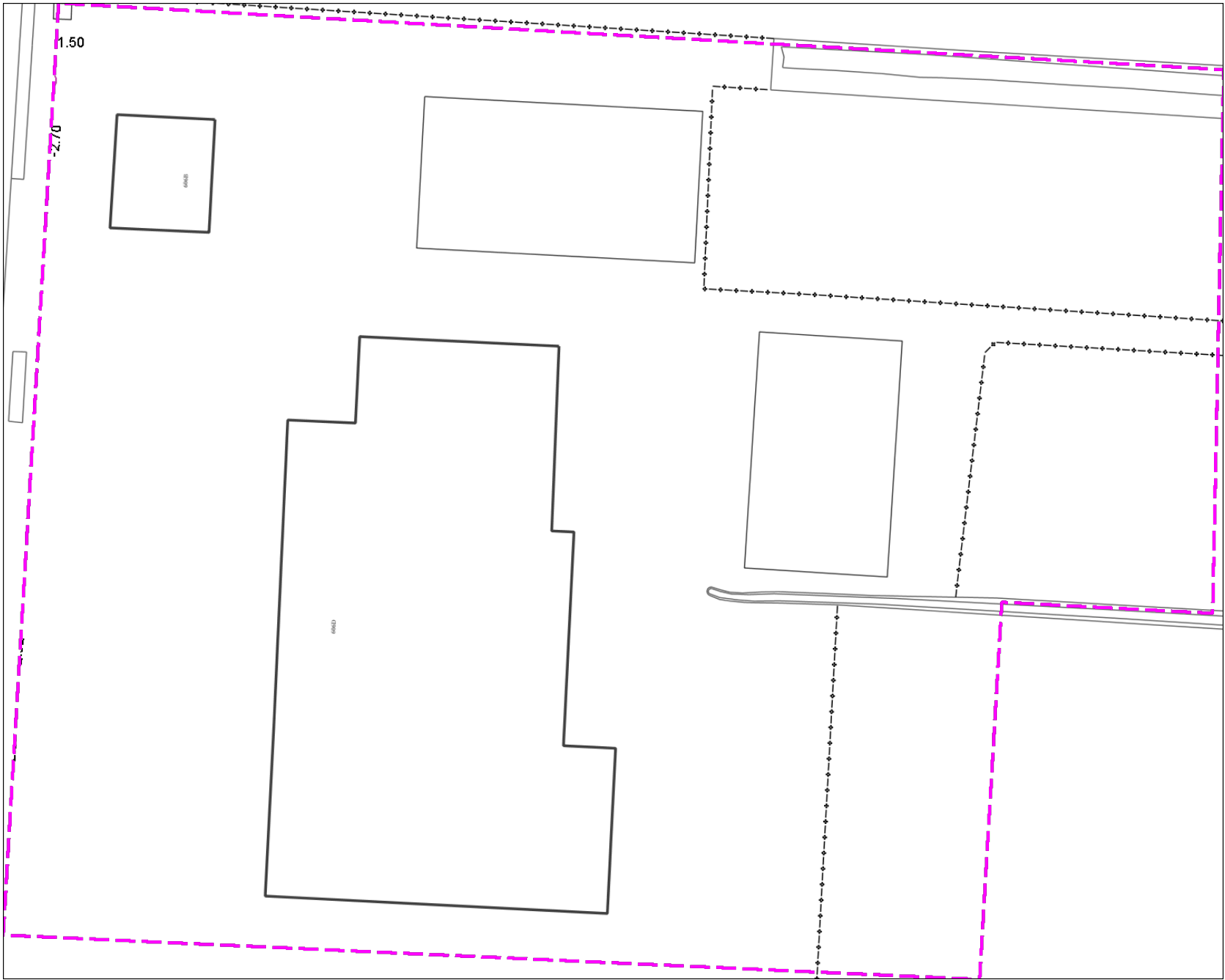
Klic-melding: 9808565376/10 18G429983 - 1	Aanvraagdatum: 17-09-2018	Blz 1 van 5
Verzamelkaart (alle thema's)		Status: Levering compleet 17-09-2018 15:56
vdbgemheerhugow rool vrij	KPN datatransport	PWN water
Ziggo BV datatransport		

50 m

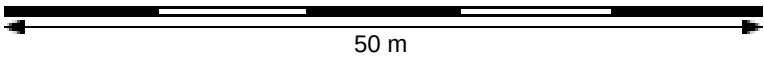
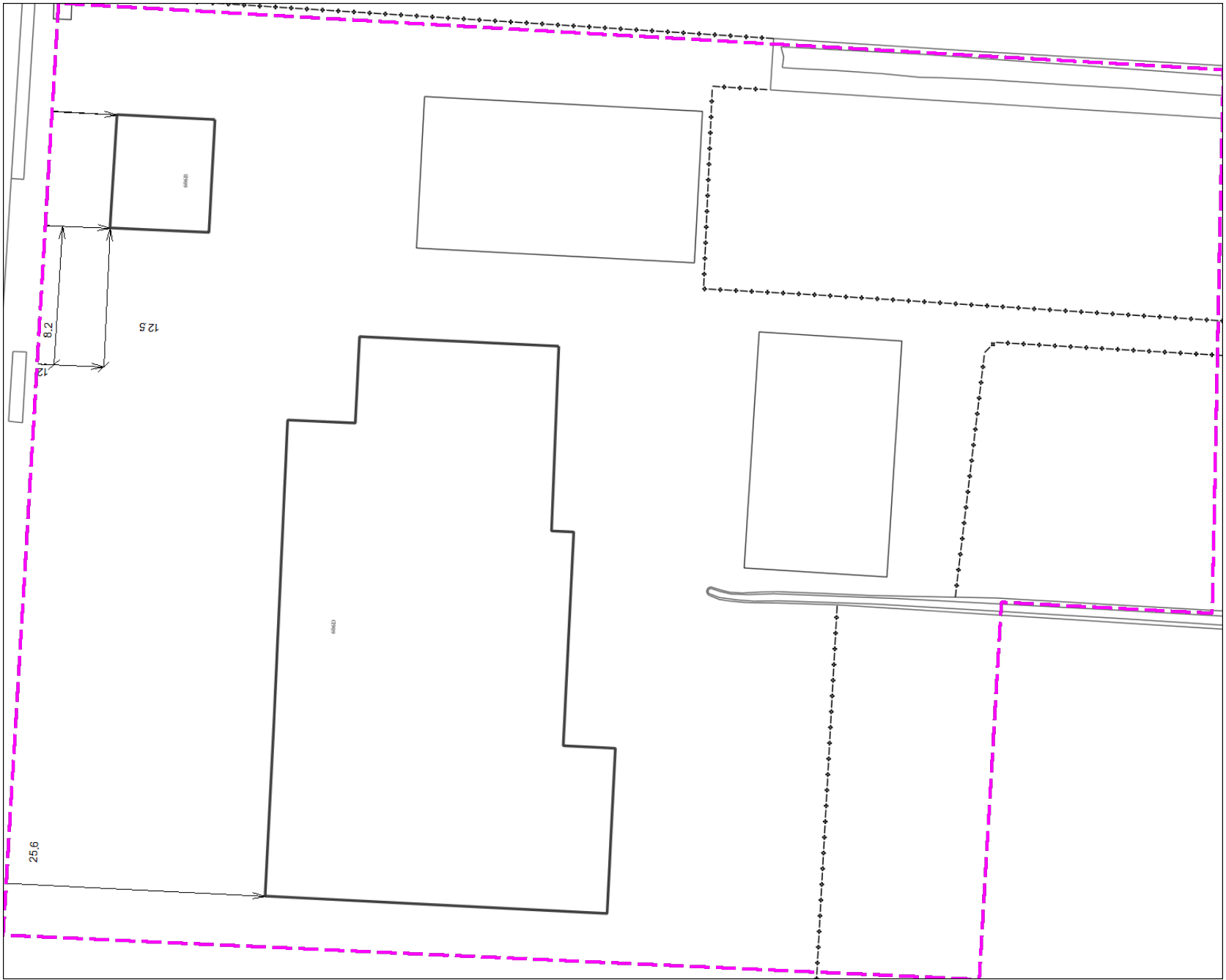

Klic-melding: 9808565376/10 18G429983 - 1	Aanvraagdatum: 17-09-2018	Blz 2 van 5
Themakaart: vdbgemheerhugow riool vrijerval		
Contact: Kabel- en leidingbeheer klic_heerhugowaard@bam.nl 0172632032		Beschadigingsnummer: 072-5755555 Storingsnummer: 072-5755555

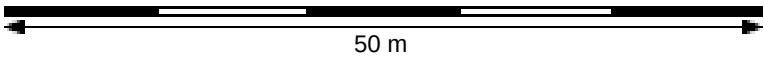
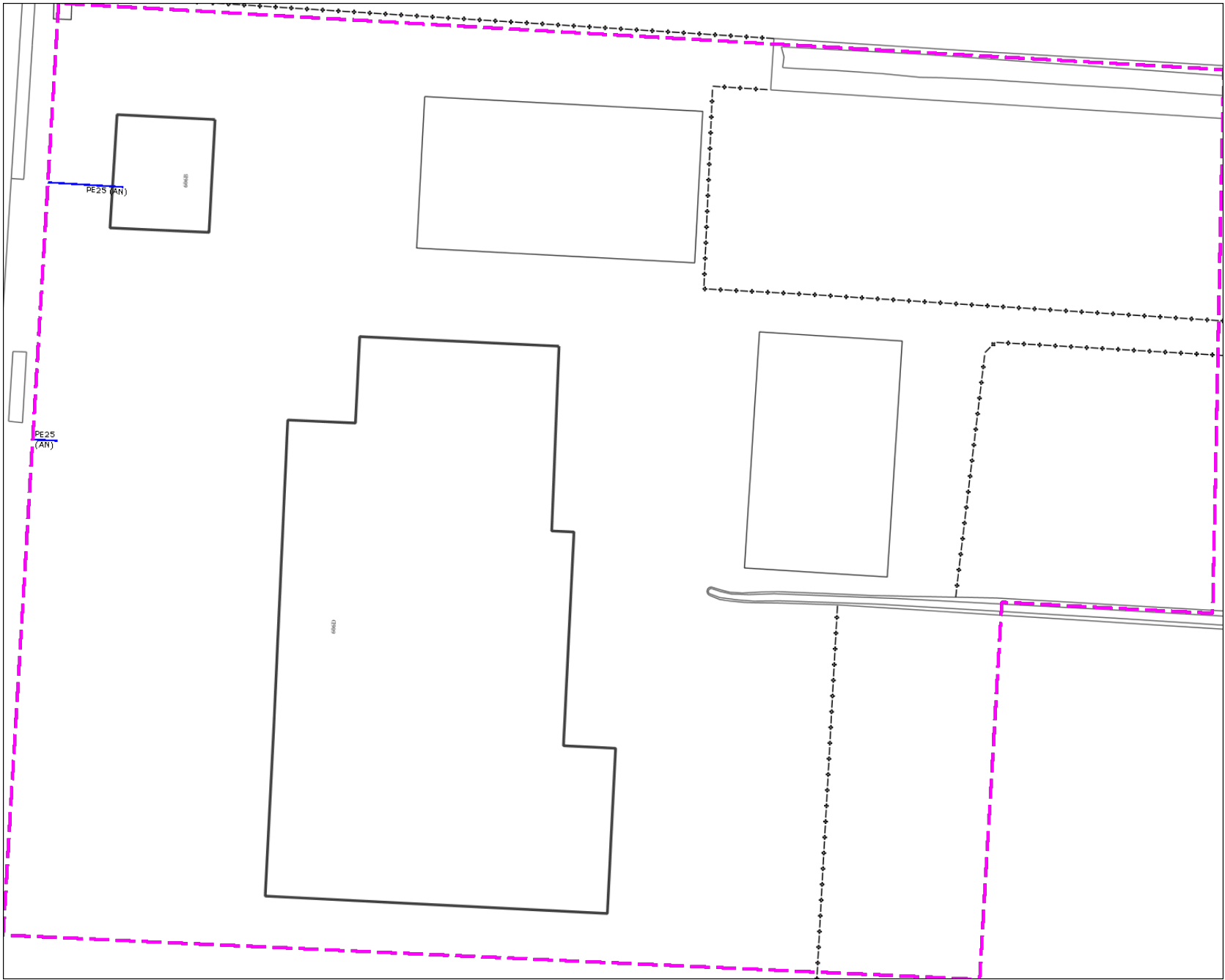

Klic-melding: 9808565376/10 18G429983 - 1	Aanvraagdatum: 17-09-2018	Blz 3 van 5
Themakaart: KPN datatransport		
Contact: Klic orderintakeplan@kpn.com (030) 255 33 34	Beschadigingsnummer: 0800 023 01 93 Storingsnummer: 0800 023 01 93	Toezichthouder(s): KPN KLIC-loket orderintakeplan@kpn.com 030-25 53334

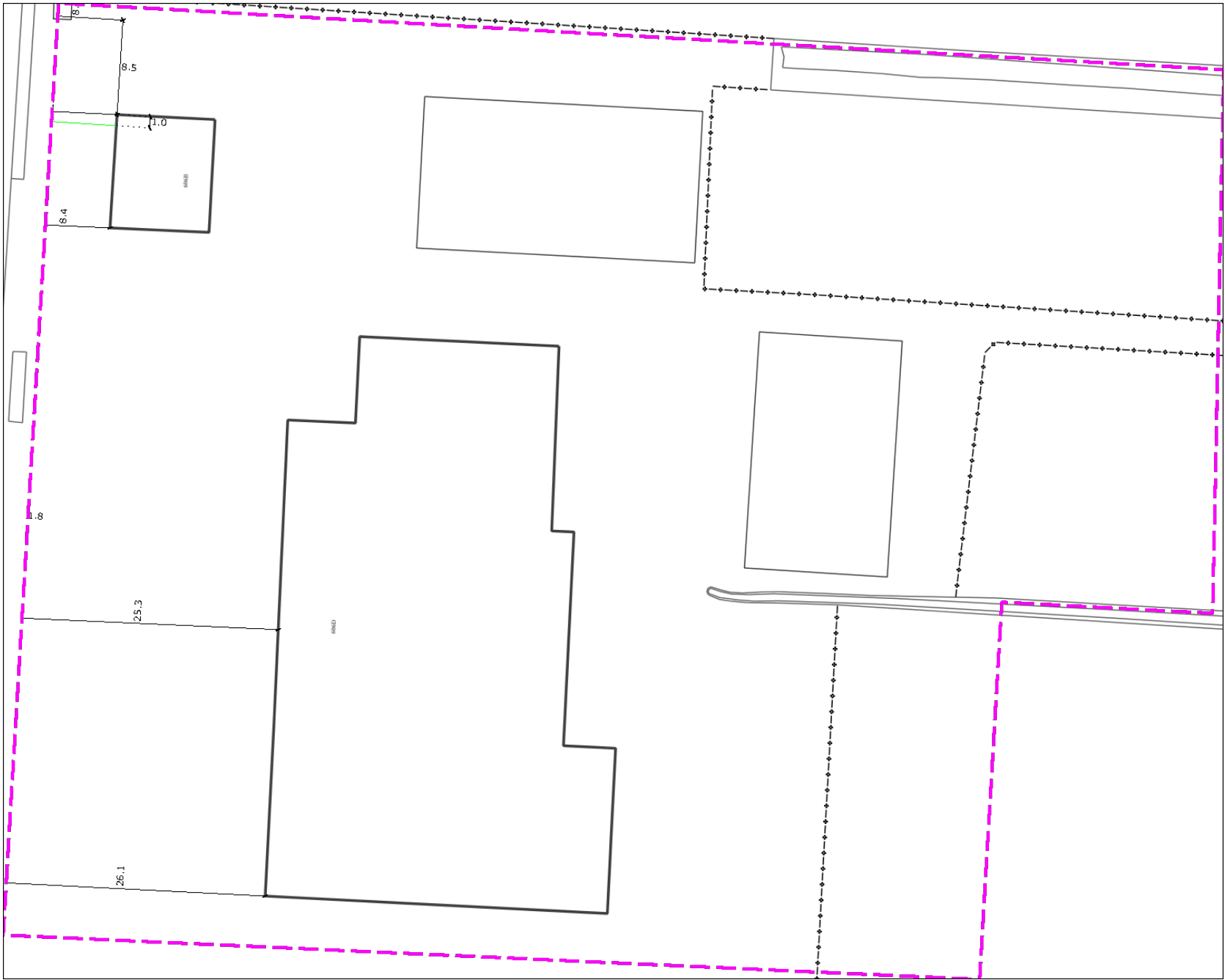

Klic-melding: 9808565376/10 18G429983 - 1	Aanvraagdatum: 17-09-2018	Blz 4 van 5
Themakaart: PWN water		
Contact: Contactpersoon Netbeheerder klic.beheer@pwn.nl (0251) 26 43 60		
Beschadigingsnummer: 0251264336 Storingsnummer: 08000232355		

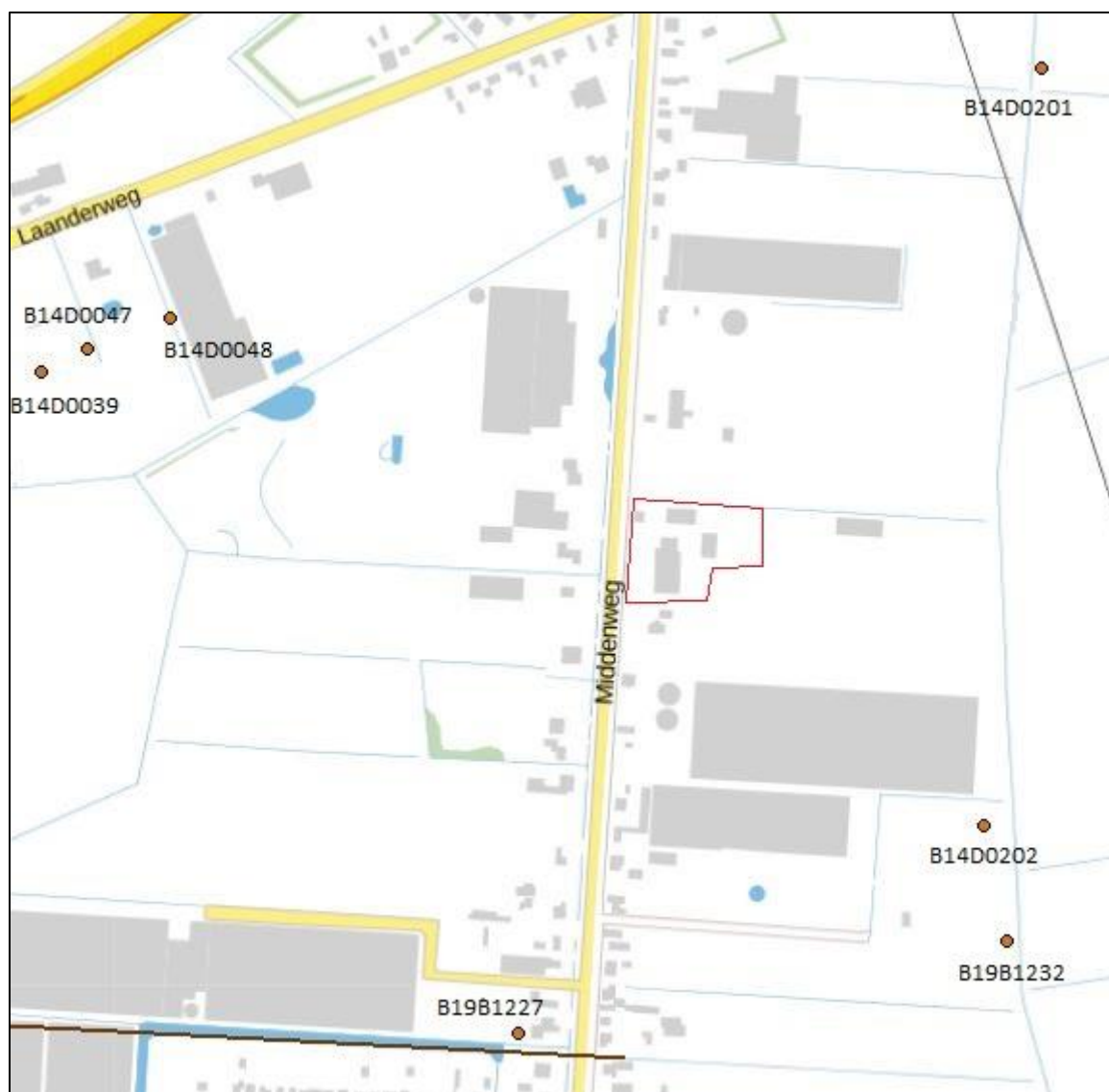

Klic-melding: 9808565376/10 18G429983 - 1	Aanvraagdatum: 17-09-2018	Blz 5 van 5
Themakaart: Ziggo BV datatransport		
Contact: Network Infrastructure West topografie.west@office.ziggo.nl 0887168723		Beschadigingsnummer: 088 - 717 4403 Storingsnummer: 088 - 717 4403

Bijlage 3 Boorgegevens Dinoloket

Boormonsterprofiel

Identificatie:

B14D0039

Coördinaten:

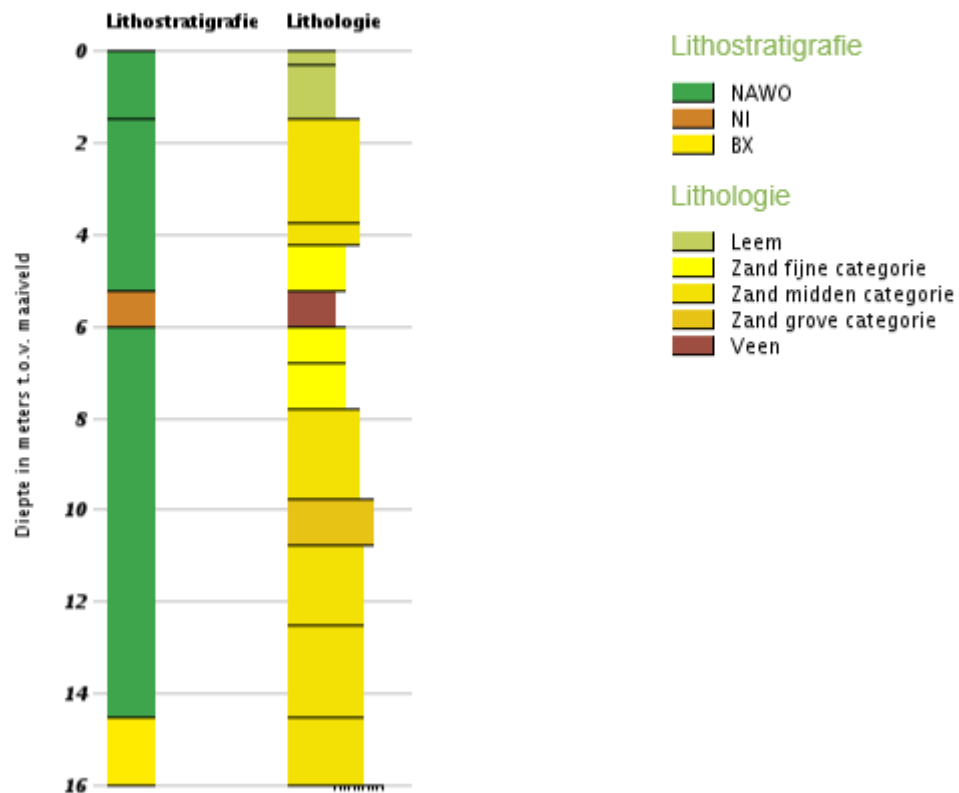
118380, 525460 (RD)

Maaiveld:

-1.80 m t.o.v. NAP

Dieptetraject t.o.v. Maaiveld:

0.00 m - 16.00 m

Boormonsterprofiel

Identificatie:

B14D0047

Coördinaten:

118420, 525480 (RD)

Maaiveld:

-2.00 m t.o.v. NAP

Dieptetraject t.o.v. Maaiveld:

0.00 m - 23.00 m

Boormonsterprofiel

Identificatie:

B14D0048

Coördinaten:

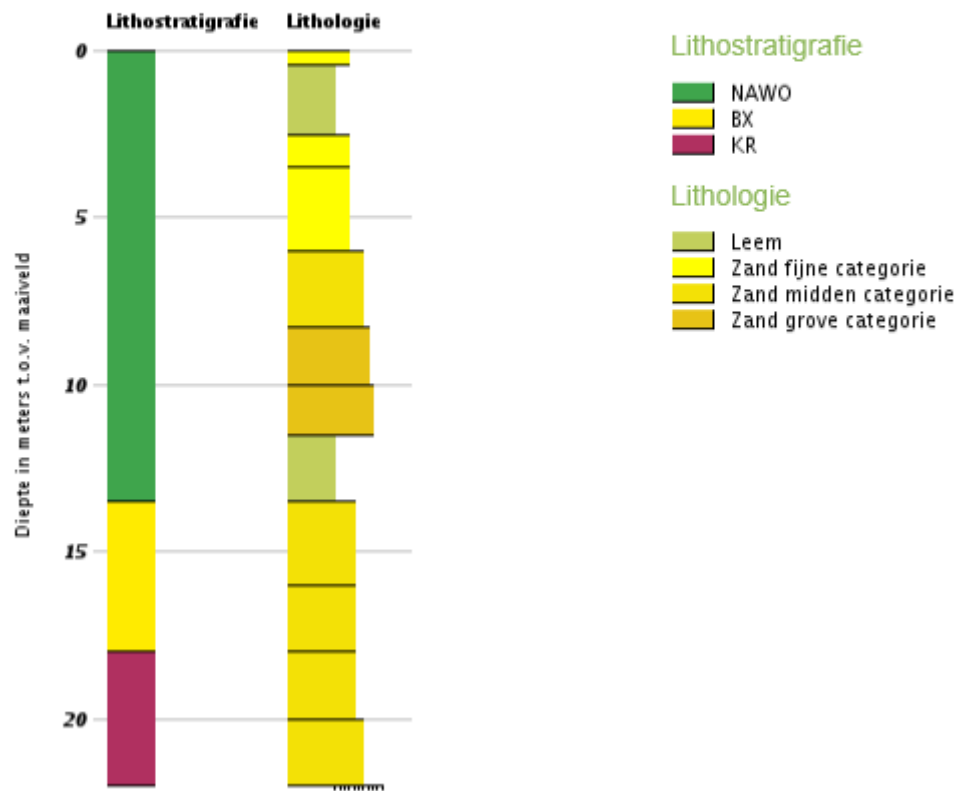
118490, 525505 (RD)

Maaiveld:

-2.10 m t.o.v. NAP

Dieptetraject t.o.v. Maaiveld:

0.00 m - 22.00 m

Boormonsterprofiel

Identificatie:

B14D0201

Coördinaten:

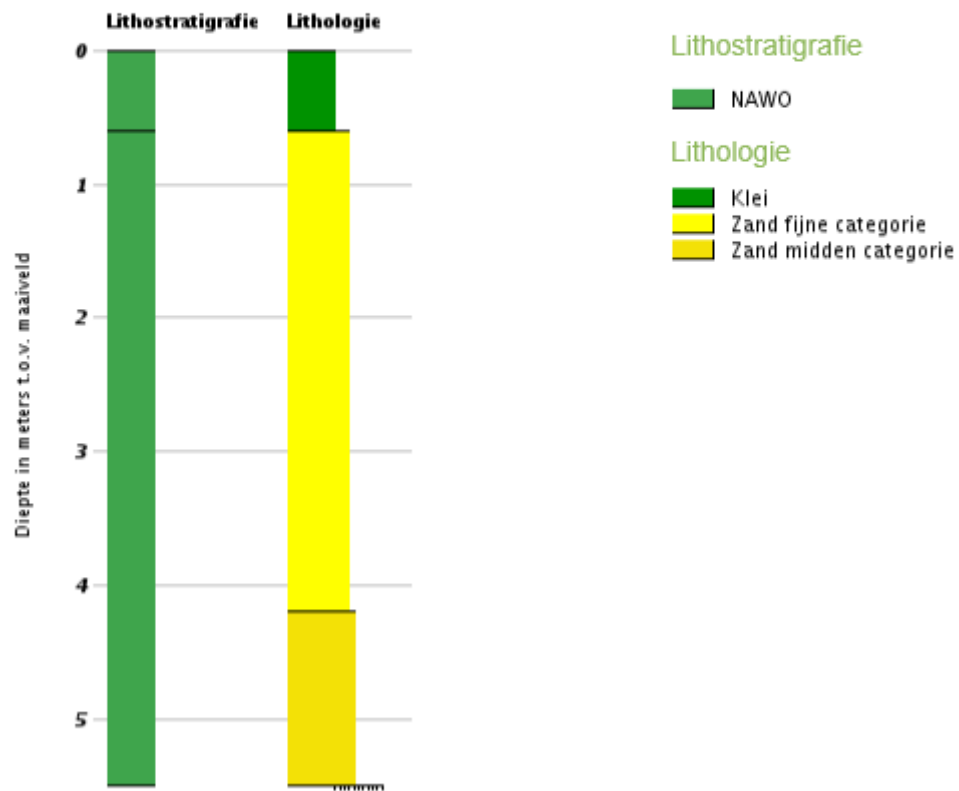
119240, 525720 (RD)

Maaiveld:

-2.20 m t.o.v. NAP

Dieptetraject t.o.v. Maaiveld:

0.00 m - 5.50 m

Boormonsterprofiel

Identificatie:

B14D0202

Coördinaten:

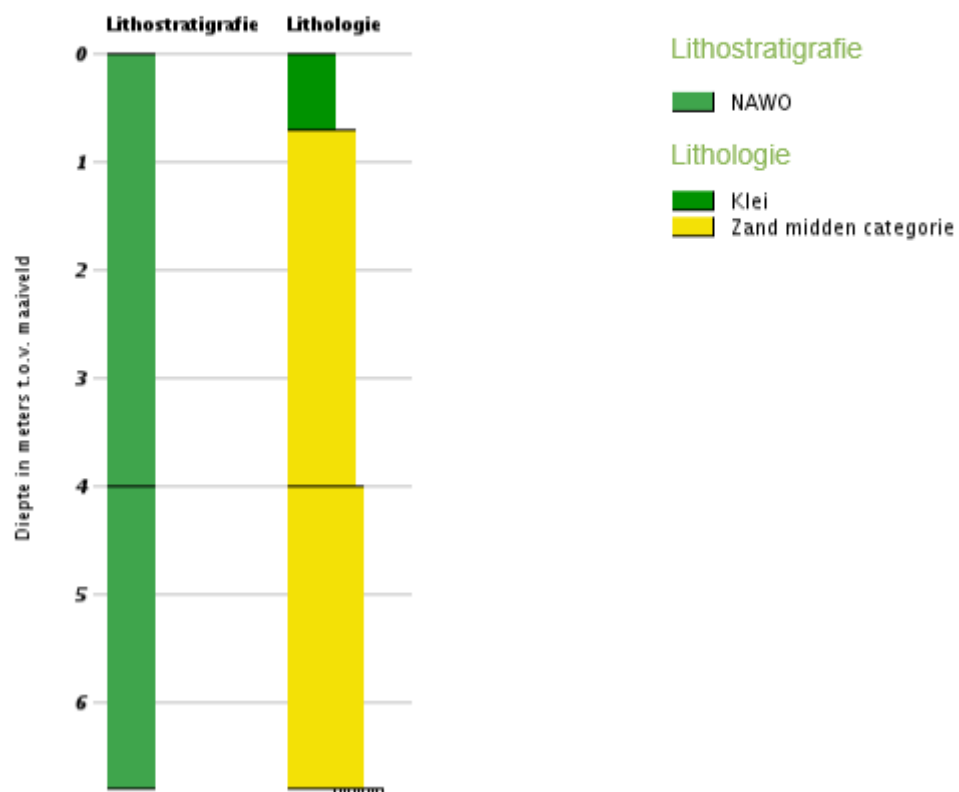
119190, 525070 (RD)

Maaiveld:

-1.80 m t.o.v. NAP

Dieptetraject t.o.v. Maaiveld:

0.00 m - 6.80 m

Boormonsterprofiel

Identificatie:

B19B1227

Coördinaten:

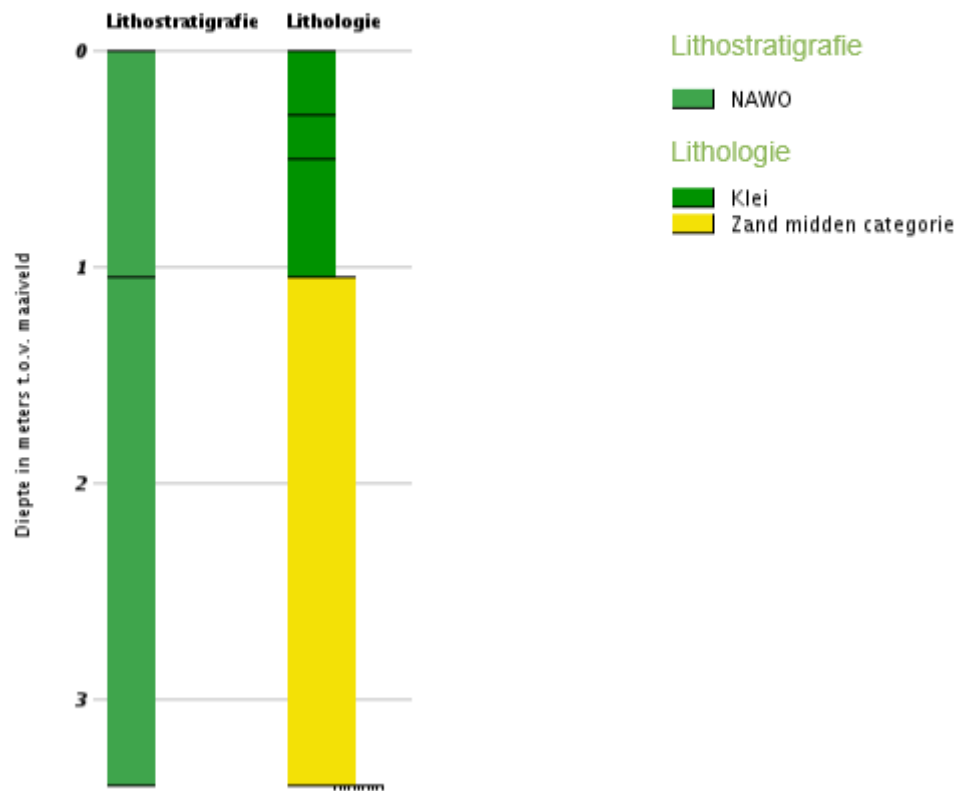
118790, 524890 (RD)

Maaiveld:

-2.00 m t.o.v. NAP

Dieptetraject t.o.v. Maaiveld:

0.00 m - 3.40 m

Boormonsterprofiel

Identificatie: B19B1232
Coördinaten: 119210, 524970 (RD)
Maaiveld: -1.90 m t.o.v. NAP
Dieptetraject t.o.v. Maaiveld: 0.00 m - 4.60 m

